

**LIETUVOS RESPUBLIKOS PELNO MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-675 PAPILDYMO
59¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ
MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-1007 PAPILDYMO 40 STRAIPSNIU ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS RINKLIAVŲ ĮSTATYMO NR. VIII-1725 6 STRAIPSNIO
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 19 STRAIPSNIU ĮSTATYMO IR LIETUVOS
RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMO NR. I-172 PAPILDYMO 15
STRAIPSNIU ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS BUHALTERINĖS APSKAITOS
ĮSTATYMO NR. IX-574 PAPILDYMO 26 STRAIPSNIU ĮSTATYMO
PROJEKTŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo Nr. IX-675 papildymo 59¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo Nr. IX-1007 papildymo 40 straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo Nr. VIII-1725 6 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 19 straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo Nr. I-172 papildymo 15 straipsniu įstatymo ir Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 papildymo 26 straipsniu įstatymo projektų (toliau kartu – Įstatymų projektai) rengimą paskatino galimas Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės (toliau – Jungtinė Karalystė) išstojimas iš Europos Sąjungos (toliau – ES) be susitarimo.

Įstatymų projektų tikslas – sumažinti neigiamą poveikį Lietuvos piliečiams bei verslo subjektams ir Lietuvoje gyvenantiems Jungtinės Karalystės piliečiams ir veiklą vykdančioms Jungtinės Karalystės verslo subjektams, Jungtinei Karalystei išstojus iš ES be susitarimo, užtikrinant mokestinės aplinkos tęstinumą.

Taip pat nustatyti, kad išstojus Jungtinei Karalystei iš ES be susitarimo pereinamuoju laikotarpiu būtų užtikrintas Lietuvos ir Jungtinės Karalystės piliečių, kurie laikomi buhalteriais profesionalais, nes yra Jungtinės Karalystės auditorius ir (arba) buhalterius vienijančios profesinės organizacijos, priklausančios Tarptautinei buhalterijų federacijai, nariai, teisių tęstinumas.

Atsižvelgiant į tai, kad Jungtinė Karalystė planuoja netaikyti dokumentų išdavimo mokesčio Lietuvos Respublikos piliečiams, siūloma laikytis abipusiškumo principo ir numatyti, kad Jungtinės Karalystės piliečiams ir jų šeimos nariams, įgijusiems teisę gyventi Lietuvoje iki Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES dienos, nebūtų imama valstybės rinkliava už prašymų išduoti leidimus gyventi nagrinėjimą ir leidimų gyventi Lietuvoje įforminimą.

Įstatymų projektų uždaviniai – nustatyti, kad, Jungtinei Karalystei išstojus iš ES be susitarimo, pereinamuoju dvejų metų laikotarpiu būtų tęsiamas Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo, Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo, Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo, Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo ir Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatų taikymas Jungtinei Karalystei tokia pačia apimtimi, kaip ir ES valstybėms narėms.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymų projektus parengė Finansų ministerijos specialistai. Įstatymų projektų rengimą koordinavo Finansų ministerijos Mokesčių politikos departamento (direktorė – Jūratė Laurikėnaitė, tel. 239 0151) Tiesioginių mokesčių ir tarptautinio apmokestinimo skyriaus (vedėjas – Evaldas Putrimas, tel. 219 4476) vyriausiasis specialistas Vytenis Čepė (tel. 219 9324) ir Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir nemokumo politikos departamento (direktorė – Ingrida Muckutė, tel. 239 0164), Atskaitomybės ir apskaitos metodologijos skyriaus (vedėja – Daiva Žibutienė, tel. 219 9334) vyriausioji specialistė Asta Nareckaitė, (tel. 239 0018).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai ***Pelno mokesčio įstatymo nuostatos***

Pagal Pelno mokesčio įstatymo 2 straipsnio 15 ir 35 dalių nuostatas laivybos apmokestinamaisiais vienetais, kuriems taikomas lengvatinis fiksuotas pelno mokestis, laikomi Lietuvos apmokestinamieji vienetai ir Europos ekonominės erdvės (toliau – EEE) valstybių laivybos apmokestinamieji vienetai (vykdantys veiklą Lietuvos Respublikoje per nuolatinę buveinę), kurie vykdydami tarptautinį vežimą jūrų laivais plaukioja su Lietuvos Respublikos arba kitos EEE valstybės vėliava.

Pagal Pelno mokesčio įstatymo 2 straipsnio 16¹ dalies nuostatas Lietuvos filmo gamintoju, kuriam neatlygintinai suteikus lėšų kino filmo gamybai galima pasinaudoti pelno mokesčio lengvata, laikomas fizinis asmuo – nuolatinis Lietuvos gyventojas arba EEE valstybės pilietis, veikiantis per nuolatinę bazę Lietuvoje, taip pat Lietuvos apmokestinamasis vienetas arba EEE valstybės apmokestinamasis vienetas, veikiantis per nuolatinę buveinę Lietuvoje, kurie verčiasi filmų gamyba ir yra atsakingi už kūrybinį, organizacinį, finansinį filmo gamybos procesą.

Pagal Pelno mokesčio įstatymo 35 straipsnio 2 dalies nuostatas iš EEE valstybių gauti dividendai neapmokestinami pelno mokesčiu net ir tuo atveju, kai nėra tenkinamos dalyvavimo išimties taisyklės sąlygos (valdoma mažiau kaip 10 proc. akcijų).

Įmonių reorganizavimo apmokestinimo išimties, numatytos Pelno mokesčio įstatymo 42 straipsnyje, taikomos ir ES valstybių narių rezidentams mokesčių tikslais.

Pelno mokesčio įstatymo 56¹ straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad ES valstybių narių rezidentai mokesčių tikslais gali perduoti mokestinius nuostolius Lietuvoje veikiančiam apmokestinamajam vienetai, kuris gautais nuostoliais gali susimažinti apmokestinamąjį pelną.

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo nuostatos

Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 straipsnyje nustatyta, kad tam tikrų pajamų neapmokestinimas siejamas su EEE valstybėmis, t. y. neapmokestinamosiomis pajamomis laikoma:

- 1) tam tikras sąlygas atitinkančios EEE valstybėje esančio nekilnojamojo turto ar EEE valstybėje registruoto kilnojamojo turto pardavimo pajamos;
- 2) tam tikras sąlygas atitinkančios iš EEE valstybių gautos palūkanų pajamos;
- 3) loterijų laimėjimai, jeigu juos išmokėtų EEE priklausantys apmokestinamieji vienetai, mokantys mokestį nuo loterijų apyvartos;
- 4) jūrininkų už darbą laivo, įregistruoto EEE valstybės laivų registre, reiso metu gautos pajamos,
- 5) tam tikras sąlygas atitinkančios darbuotojų naudai darbdavio mokamos gyvybės draudimo, papildomo sveikatos draudimo bei pensijų įmokos į fondus, kurie būtų įsteigti EEE valstybėje.

Rinkliavų įstatymo nuostatos

Šiuo metu Jungtinės Karalystės piliečiams, kaip ES valstybės narės piliečiams, išduodami teisės laikinai ar nuolat gyventi Lietuvos Respublikoje pažymėjimai, o jų šeimos nariams – ES valstybės narės piliečio šeimos nario leidimo gyventi šalyje kortelė. Jungtinei Karalystei išstojus iš ES, Jungtinės Karalystės piliečiai ir jų šeimos nariai, kurie iki Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES dienos yra įgiję teisę gyventi Lietuvos Respublikoje kaip ES valstybės narės piliečiai ir jų šeimos nariai, turės gauti leidimus gyventi Lietuvos Respublikoje. Rinkliavų įstatyme nenustatyta, kad Jungtinės Karalystės piliečiai ir jų šeimos nariai atleidžiami nuo rinkliavos už dokumentų išduoti leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje tvarkymą ir leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimą.

Rinkliavų įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad valstybės rinkliava neimama už:

– nacionalinių vizų išdavimą užsieniečiams, turintiems diplomatinis ir tarnybinius pasus ar jiems prilygintus kelionės dokumentus, vizų išdavimą ES valstybės narės ir Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybės narės piliečio šeimos nariams, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai, taip pat ir Lietuvos Respublikos piliečio šeimos nariams, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai (10 punktas);

– profesinės kvalifikacijos pripažinimą asmenims, kvalifikaciją įgijusiems kitoje ES valstybėje narėje, EEE valstybėje (Islandijos Respublikoje, Lichtenšteino Kunigaikštystėje, Norvegijos Karalystėje) arba Šveicarijos Konfederacijoje ir siekiantiems įsisteigti ar laikinai ir kartais teikti paslaugas Lietuvos Respublikoje pagal reglamentuojamą profesiją, remiantis Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymu (29 punktas).

Labdaros ir paramos įstatymo nuostatos

Šiuo metu parama pagal Labdaros ir paramos įstatymo 7 straipsnio 5 dalį pripažįstama ir tais atvejais, kai ji teikiama EEE valstybėse įsteigtiems juridiniams asmenims ar kitoms organizacijoms, kurių veiklos tikslas nėra pelno siekimas, o gautas pelnas negali būti skiriamas jų dalyviams.

Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatos

Šiuo metu Buhalterinės apskaitos įstatymas buhalterį profesionalą apibrėžia kaip asmenį, kuris yra Lietuvos arba kitos ES valstybės narės auditorius ir (arba) buhalterius vienijančios profesinės organizacijos, priklausančios Tarptautinei buhalterių federacijai, narys.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Siekiant sumažinti neigiamą poveikį Lietuvos ir Jungtinės Karalystės gyventojams ir įmonėms tuo atveju, jeigu Jungtinė Karalystė išstotų iš ES be susitarimo, Įstatymų projektais siūloma pereinamuoju laikotarpiu nuo 2019 m. kovo 30 d. iki 2021 m. kovo 30 d. Pelno mokesčio įstatymo, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo, Rinkliavų įstatymo, Labdaros ir paramos įstatymo ir Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatas Jungtinei Karalystei taikyti tokia pačia apimtimi, kaip ir ES valstybėms narėms. Dvejų metų pereinamojo laikotarpio terminas pasirinktas atsižvelgiant į Europos Sąjungos sutarties 50 straipsnio 3 dalyje numatytą bendrąjį pereinamojo laikotarpio terminą¹.

Be to, Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo Nr. VIII-1725 6 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 19 straipsniu įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad laikantis abipusiškumo principo iš Jungtinės Karalystės piliečių ir jų šeimos narių, įgijusių teisę gyventi Lietuvos Respublikoje iki Jungtinės Karalystės išstojimo iš ES dienos, nebūtų imama valstybės rinkliava už dokumentų išduoti leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje tvarkymą ir leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimą.

Siūlymai dėl Pelno mokesčio įstatymo taikymo

Siūloma pereinamuoju dvejų metų laikotarpiu:

1) laivybos apmokestinamaisiais vienetais, kuriems taikomas lengvatinis fiksuotas pelno mokestis, laikyti ir Jungtinės Karalystės vienetus (vykdančius veiklą Lietuvos Respublikoje per nuolatinę buveinę), kurie vykdydami tarptautinį vežimą jūrų laivais plaukioja su Lietuvos Respublikos, Jungtinės Karalystės arba kitos EEE valstybės vėliava;

2) Lietuvos filmo gamintojais, kuriems neatlygintinai suteikus lėšų kino filmo gamybai galima pasinaudoti pelno mokesčio lengvata, laikyti ir Jungtinės Karalystės piliečius, veikiančius

¹ „3. Jei Europos Vadovų Taryba, susitarusi su išstojančia valstybe nare, vieningai nenusprendžia pratęsti termino, Sutartys tai valstybei nustoja galioti nuo susitarimo dėl išstojimo įsigaliojimo dienos arba, jei tokio susitarimo nėra, praėjus dvejiems metams po to, kai gaunamas šio straipsnio 2 dalyje nurodytas pranešimas.“

per nuolatinę bazę Lietuvoje, ir Jungtinės Karalystės apmokestinamuosius vienetus, veikiančius per nuolatinę buveinę Lietuvoje, kurie verčiasi filmų gamyba ir yra atsakingi už kūrybinį, organizacinį, finansinį filmo gamybos procesą;

3) iš Jungtinės Karalystės gautų dividendų neapmokestinti pelno mokesčiu net ir tuo atveju, kai nėra tenkinamos dalyvavimo išimties taisyklės sąlygos (valdoma mažiau kaip 10 proc. akcijų);

4) įmonių reorganizavimo apmokestinimo išimtis, numatytas Pelno mokesčio įstatyme, taikyti ir Jungtinės Karalystės rezidentams mokesčių tikslais;

5) leisti Lietuvoje veikiantiems apmokestinamiesiems vienetams iš Jungtinės Karalystės rezidentų mokesčių tikslais perimtais mokestiniais nuostoliais susimažinti apmokestinamąjį pelną.

Siūlymai dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo taikymo

Siūloma pereinamuoju dvejų metų laikotarpiu neapmokestinamosiomis pajamomis laikyti:

1) tam tikras sąlygas atitinkančias Jungtinėje Karalystėje esančio nekilnojamojo turto ar Jungtinėje Karalystėje registruoto kilnojamojo turto pardavimo pajamas;

2) tam tikras sąlygas atitinkančias iš Jungtinės Karalystės gautas palūkanų pajamas;

3) loterijų laimėjimus, jeigu juos išmokėtų Jungtinės Karalystės apmokestinamieji vienetai, mokantys mokestį nuo loterijų apyvartos;

4) jūrininkų už darbą laivo, įregistruoto Jungtinės Karalystės laivų registre, reiso metu gautas pajamas;

5) tam tikras sąlygas atitinkančias darbuotojų nauda darbdavio mokamas gyvybės draudimo, papildomo sveikatos draudimo bei pensijų įmokas į fondus, kurie būtų įsteigti Jungtinėje Karalystėje.

Siūlymai dėl Rinkliavų įstatymo taikymo

Siūloma nustatyti, kad pereinamuoju dvejų metų laikotarpiu valstybės rinkliava būtų neimama už:

– vizų išdavimą Jungtinės Karalystės piliečio šeimos nariams, kurie yra trečiųjų šalių piliečiai;

– profesinės kvalifikacijos pripažinimą asmenims, kvalifikaciją įgijusiems Jungtinėje Karalystėje ir siekiantiems įsisteigti ar laikinai ir kartais teikti paslaugas Lietuvos Respublikoje pagal reglamentuojamą profesiją, remiantis Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymu.

Siūlymai dėl Labdaros ir paramos įstatymo taikymo

Pereinamuoju dvejų metų laikotarpiu siūloma Labdaros ir paramos įstatymo nuostatas taikyti ir paramą pagal šį įstatymą pripažinti ir tais atvejais, kai ji teikiama Jungtinėje Karalystėje įsteigtiems juridiniams asmenims ar kitoms organizacijoms, kurių veiklos tikslas nėra pelno siekimas, o gautas pelnas negali būti skiriamas jų dalyviams.

Siūlymai dėl Buhalterinės apskaitos įstatymo taikymo

Siūloma pereinamuoju dvejų metų laikotarpiu išlaikyti esamą teisinį reguliavimą, t. y., Jungtinei Karalystei išstojus iš ES be susitarimo, Jungtinės Karalystės auditorius ir (arba) buhalterius vienijančios profesinės organizacijos, esančios Tarptautinės buhalterijų federacijos nare, pvz., Licencijuotų ir atestuotų apskaitininkų asociacija (ACCA), Finansų apskaitininkų institutas (IFA), nariai ir toliau Lietuvoje būtų pripažįstami buhalteriais profesionalais. Atsižvelgiant į po 2021 m. kovo 30 d. būsimą ES ir Jungtinės Karalystės teisinį reguliavimą numatomas atitinkamas įstatymo nuostatos tikslinimas.

5. Galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymai sumažins neigiamą poveikį verslui tuo atveju, jei Jungtinė Karalystė išstotų iš ES be susitarimo, nes pereinamuoju laikotarpiu nuo 2019 m. kovo 30 d. iki 2021 m. kovo 30 d. būtų užtikrinamas Pelno mokesčio įstatymo, Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo, Rinkliavų įstatymo nuostatų taikymo Jungtinei Karalystei tęstinumas tokia pačia apimtimi, kaip ir ES valstybėms narėms.

Buhalterinės apskaitos įstatymas verslo sąlygoms ir jo plėtrai įtakos neturės.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Labdaros ir paramos įstatymo projektą reikės keisti Dokumentų, įrodančių, kad paramos teikėjo parama teikiama Europos ekonominės erdvės valstybėse įsteigtų juridinių asmenų ar kitų organizacijų veiklos dokumentuose numatytiems visuomenei naudingiems tikslams, nurodytiems Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje, pateikimo Valstybinei mokesčių inspekcijai tvarkos aprašą, patvirtintą Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2016 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. VA-137 „Dėl Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo įgyvendinimo“.

Priėmus Buhalterinės apskaitos įstatymo projektą kitų teisės aktų priimti ar keisti nereikės.

9. Ar Įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

10. Ar Įstatymų projektai atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis, yra suderinti su ES teisės aktais.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įstatymų projektams įgyvendinti nereikia įgyvendinamųjų teisės aktų.

12. Kiek biudžeto lėšų pareikalaus ar leis sutaupyti įstatymų įgyvendinimas

Įstatymams įgyvendinti papildomų biudžeto lėšų nereikės.

Rinkliavų įstatymo Nr. VIII-1725 6 straipsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 19 straipsniu įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės, tačiau Rinkliavų įstatyme nustačius, kad valstybės rinkliava iš Jungtinės Karalystės piliečių ir jų šeimos narių už dokumentų išduoti leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje tvarkymą ir leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimą neimama, valstybės biudžetas negaus apie 100 000 eurų pajamų.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu vertinimų, rekomendacijų ir išvadų nebuvo gauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: „pelno mokestis“, „gyventojų pajamų mokestis“, „rinkliava“, „labdara“, „parama“, „buhalterinė apskaita“, „Jungtinė Karalystė“, „Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.
